

SOCIĀLEKONOMISKĀS IETEKMES NOVĒRTĒJUMS
LIFE FOR SPECIES ROSINĀTAJĀM IZMAIŅĀM,
ĪAS SARAKSTĀ UN SUGU AIZSARDZĪBĀ

Ieva Leimane

Dr.oec. Alberts Auziņš

4.12.2024.

izmaiņas likumdošanā

lai aktualizētu īpaši aizsargājamo
sugu sarakstu un sugu aizsardzības
pasākumus

sociālekonomiskā ietekme

piemērojot
sociālekonomisko izmaksu
un ieguvumu analīzi

SOCIĀLEKONOMISKO IZMAKSU IEGUVUMU ANALĪZE

ĻAUJ

novērtēt divu vai vairāku alternatīvu stiprās un vājās puses, paredzamo ieguvumu un izmaksu bilanci, tostarp izvērtējot gan tirgus, gan ne-tirgus vērtības

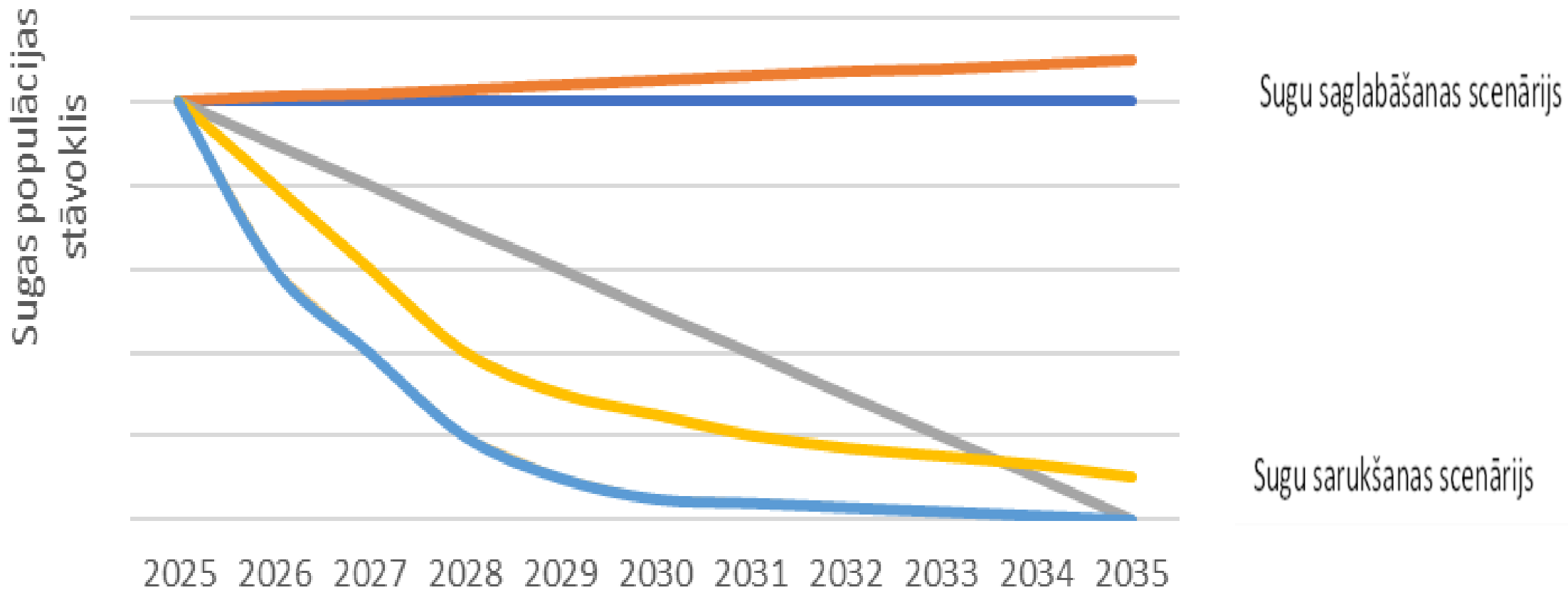
MĒRĶIS

novērtēt pārmaiņu ietekmi uz sabiedrības labklājību

METODOLOĢISKAIS
PAMATS

EK vadlīnijas izmaksu un ieguvumu analīzei investīciju projektiem, kas tiek piemērota Kohēzijas politikas īstenošanā un EK ekonomiskā novērtējuma vadlīnijas “Economic Appraisal Vademecum 2021-2027”

SALĪDZINOŠĀ PIEEJA - SCENĀRIJI

REĀLĀS AIZSARDZĪBAS PRINCIPS SUGU SAGLABĀŠANAS SCENĀRIJĀ

sugu saglabāšanas scenārijs

sugas, kurām mainās
aizsardzības statuss

plānotie aizsardzības
pasākumi – veids un platība

saimnieciskās darbības
ierobežojumi (-)
bio-daudzveidības
saglabāšana (+)

sarukšanas scenārijs

lejupslīdes trendi sugām bez
aizsardzības

sugu aizsardzības pasākumi
ierastajā praksē un apmērā

bio-daudzveidības
samazināšanās (-)

KOPSAVILKUMS PAR SEIN SUGĀM: ROŠINĀTĀS IZMAIŅAS AIZSARDZĪBĀ UN SEIN LIETOTĀ PIEEJA

Sugu grupa	Novērtējumā iekļauto sugu skaits	Rošinatās izmaiņas sugu aizsardzības režīmā					SE ietekmes vērtēšana	
		Iekļaut ĪAS sarakstā	Izslēgt no ĪAS saraksta	Stingrāki aizsardzības pasākumi	Vājāki aizsardzības pasākumi	Nemainās aizsardzības pasākumi	kvalitatīva	kvantitatīva
vaskulārie augi	40	38	-	-	1	1	1	39
sūnas	38	22	16	-	-	-	17	21
ķērpji	22	21	-	-	1	-	1	21
sēnes + gļotsēnes	36	34	-	-	2	-	3	33
bezmugurkaulnieki	41	23	4	14	-	-	9	32
putni	39	32	7	-	-	-	14	25
abinieki un rāpuļi	3	1	-	-	-	-	1	2
zīdītāji	4	2	-	-	-	-	3	1
zivis	6	5	1	-	-	-	2	4
KOPĀ	229	178	28	14	4	1	51	178

SE IEGUVUMU – IZMAKSU ANALĪZE UN NOVĒRTĒJUMS SUGAI

sociālekonomiskie
ieguvumi

sociālekonomiskās
izmaksas

sociālekonomisko
ieguvumu un
izmaksu bilance

+ sabiedrības ieguvumi no sugas daudzveidības saglabāšanas
+ SEG emisiju samazinājums saistībā ar saimnieciskās darbības intensitātes mazināšanos I/s
+ N piesārņojuma samazinājums saistībā ar I/s intensitātes mazināšanos

- ekonomisko ienākumu no saimnieciskās darbības samazināšanās saistībā ar sugu aizsardzības pasākumiem
- izmaksas saistībā ar sugu aizsardzības pasākumu īstenošanu

= "beztermiņa" ieguvumu un izmaksu plūsmas, EUR
= ieguvumu, izmaksu starpība
= ekvivalentā ikgadējā anuitāte (EAA)

SEIN REZULTĀTI ANUALIZĒTI EUR/GADĀ

SE IEGUVUMI

SE IZMAKSAS

**SE IEGUVUMU
UN IZMAKSU
BILANCE**

SE IEGUVUMU NOVĒRTĒJUMS

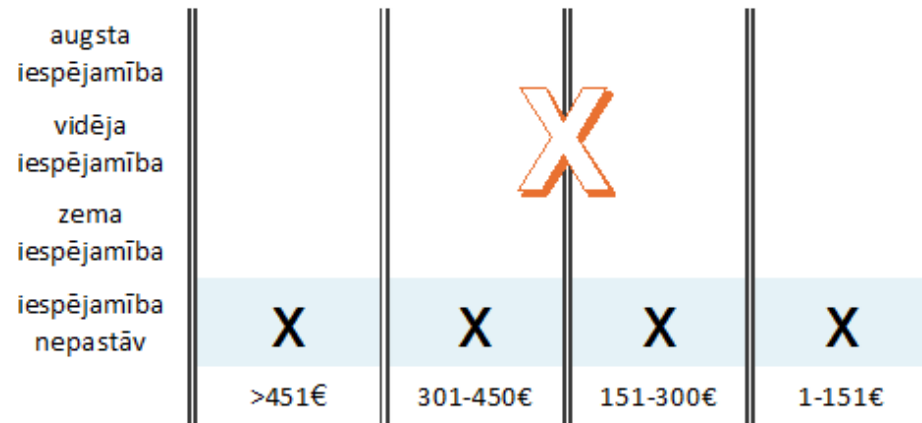
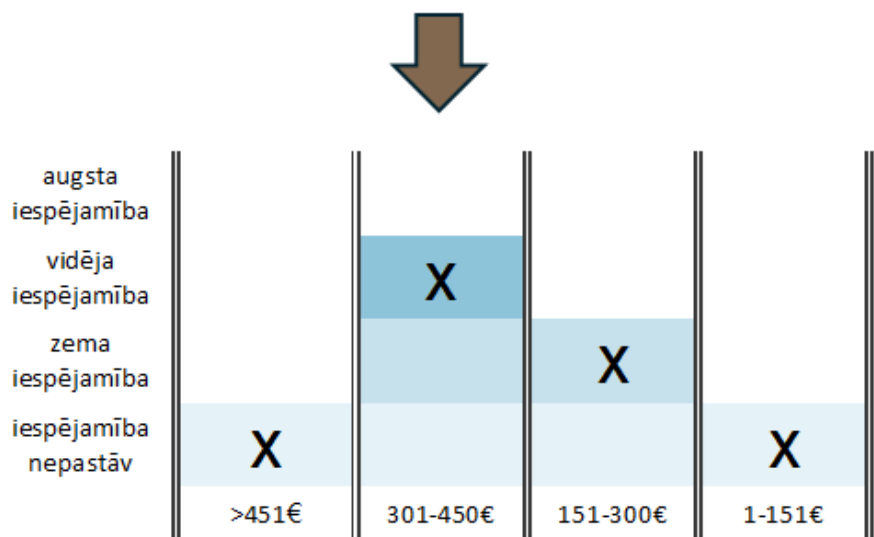
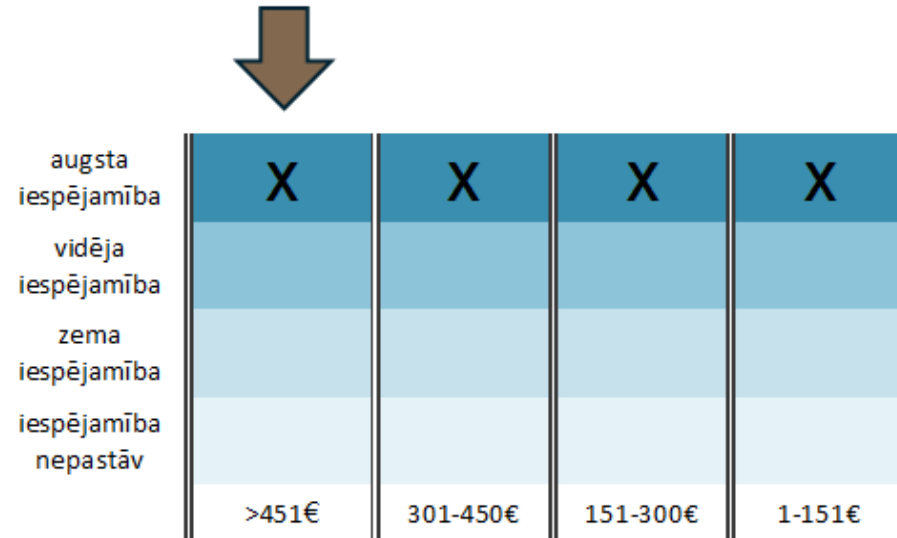
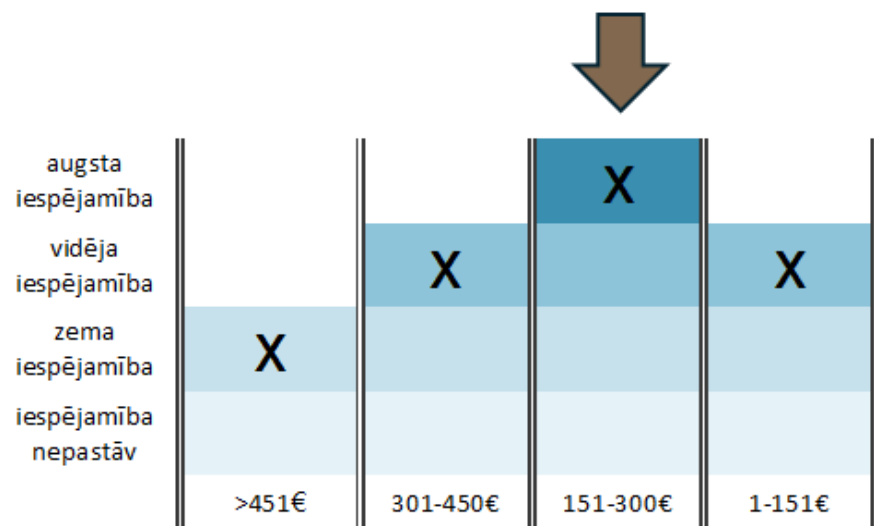
Pozīcija	Summa EUR	%
Sugu daudzveidības saglabāšanas vērtība	267 822 043	99.8%
SEG emisiju samazinājums l/s	626 753	0.2%
Administratīvo izmaksu samazinājums	2 624	...
KOPĀ	268 451 419	100%

WILLINGNESS TO PAY PĪEEJA LAI NOVĒRTĒTU NEMATERIĀLO SUGU SAGLABĀŠANAS VĒRTĪBU

Cik liela ir iespējamība, ka Jūsu ieinteresētība papildu sugu aizsardzībā Latvijā vērtības izteiksmē:

<u>pārsniegtu</u> <u>451 EUR/g?</u>	<u>būtu</u> <u>301-450 EUR/g?</u>	<u>būtu</u> <u>151-300 EUR/g?</u>	<u>būtu</u> <u>1-150 EUR/g?</u>
☐ Augsta iespējamība ☐ Vidēja iespējamība ☐ Zema iespējamība ☐ Iespējamība nepastāv	☐ Augsta iespējamība ☐ Vidēja iespējamība ☐ Zema iespējamība ☐ Iespējamība nepastāv	☐ Augsta iespējamība ☐ Vidēja iespējamība ☐ Zema iespējamība ☐ Iespējamība nepastāv	☐ Augsta iespējamība ☐ Vidēja iespējamība ☐ Zema iespējamība ☐ Iespējamība nepastāv

WTP IZVĒLES INTERPRETĀCIJAS MODELIS

WTP IZVĒĻU INTERPRETĀCIJAS MODEĻA PIEMĒROŠANAS REZULTĀTI UZ IEDZĪVOTĀJU APTAUJAS PAMATA

	≥451 EUR/g	301-450 EUR/g	151-300 EUR/g	1-151 EUR/g	0 EUR/g	KOPĀ
Respondenti	293	32	99	432	149	1005
%	29%	3%	10%	43%	15%	100
Intervāla vidus vērtība, EUR	525	375	225	75	0	
WTP MEUR/g, sākotnējās aplēses	285,196	22,248	41,298	60,070	0	408,813
Sabiedrības WTP MEUR/g*	186,440	14,464	27,407	39,510	0	267,822

* WTP aprēķins koriģēts ņemot vērā respondentu vecuma un dzimuma struktūru un Latvijas iedzīvotāju vecuma un dzimuma struktūru (CSP 2023.g.)

SE IZMAKSU NOVĒRTĒJUMS

SE izmaksu pozīcija	Summa EUR	%
Negūtais ienākums no meža	5 615 055	49.3%
Negūtais ienākums no l/s	1 896 005	16.6%
Negūtais ienākums no zvejas	19 932	0.2%
Apsaimniekošanas pasākumi	3 248 447	28.5%
Publiskās pārvaldes izmaksas saistībā ar sugu aizsardzības pasākumu īstenošanu	617 681	5.4%
KOPĀ	11 397 057	100%

SE IEGUVUMI, IZMAKSAS UN BILANCE PA SUGU GRUPĀM, ANUALIZĒTI EUR/ GADĀ

Nodalījums	SE ieguvumi, EUR	SE izmaksas, EUR	SE ieguvumu un izmaksu bilance, EUR
vaskulārie augi	39 244 727	1 904 305	37 340 422
sūnas	18 655 028	1 054 571	17 600 457
ķērpji	36 750 152	99 836	36 650 316
sēnes + glotsēnes	56 568 384	176 009	56 392 375
bezmugurkaulnieki	23 755 319	460 036	23 295 283
putni	88 512 565	7 595 865	80 916 700
abinieki + rāpuļi	891 295	10 317	880 978
zīdītāji	2 773 207	76 186	2 697 021
zivis	1 300 742	19 932	1 280 810
KOPĀ	268 451 419	11 397 057	257 054 362

SEIN SUGAS PA GRUPĀM: SUGU SKAITS, ĪADT, ML, TERITORIJAS, KURĀS NEPIECIEŠAMA BIOTOPU UZTURĒŠANA (HA)

Sugu grupas	Sugu skaits	Sugu skaits pēc ierosinātā aizsardzības pasākuma (kategorija)*					Sugas izslēgt no ĪAS saraksta	Kopējā novērtējumā iekļautā platība (ha) papildus aizsardzības pasākumu īstenošanai		
		1	2	3	4	5		ĪADT	ML	Cita
vaskulārie augi	40	2	30	1	7	-	-	2 111.7	7 213.6	769.1
sūnas	38	14	4	-	4	-	16	-	5 400.1	19.6
ķērpji	22	-	18	-	4	-	-	-	446.0	4.0
sēnes + glotsēnes	36	1	19	-	16	-	-	-	334.7	503.0
bezmugurkaulnieki	41	-	35	-	2	-	4	-	1 501.0	-
putni	39	11	1	-	20	-	7	-	12 857.4	45 812.9
abinieki + rāpuļi	3	-	2	-	1	-	-	-	44.1	-
zīdītāji	4	1	-	3	-	-	-	300.0	-	-
zivis	6	-	-	-	4	1	1	-	-	-
KOPĀ	229	29	109	4	58	1	28	2 411.7	27 797.0	47 108.5

*Sugu aizsardzības pasākumu kategorija:

1. - veido ĪADT
2. - veido ML
3. - pieļaujama regulāra ieguve
4. - īsteno aizsardzības pasākumus bez aizsargājamo teritoriju noteikšanas
5. - sugas, kas Latvijā nav bijušas sastopamas vai nav sastopamas regulāri

Kopā 1.2% no LV
ML – 0.43% no LV
ML -0.9% no meža

IEROBEŽOJUMI

SE ieguvumu un izmaksu analīze – ietekme uz sabiedrības labklājību kopumā

Nepilnīgs sugu pārklājums

Pētījumos balstītas informācijas trūkums

Telpisko datu lietošanas ierobežojumi

Pieņēmumi par sociālekonomiskajām izmaksām

CEĻA MAIZEI..

Saskaņā ar novērtējumu SE ieguvumi kopā un katrai sugai individuāli pārsniedz SE izmaksas, tādējādi **gan sugu līmenī, gan novērtējumā kopumā sociālekonomisko ieguvumu un izmaksu bilance veidojas pozitīva.**

Kvantitatīvajā SE CBA ietverti **176 sugu** kopējā papildu nepieciešamā aizsardzības platība novērtēta **77 317 ha** platībā, **61%** no tām bez aizsargājamas teritorijas statusa noteikšanas. Sugu aizsardzībai papildu plānotā aizsardzības platība veido **1.2%** no Latvijas sauszemes teritorijas, tostarp ML paredzētā platība – **0.43%** no sauszemes teritorijas vai **0.9%** no kopējās meža platības Latvijā.

SE ieguvumu īpatsvarā dominē nemateriālā vērtība, kas rodas novēršot sugu populāciju turpmāku sarukšanu, līdz ar to svarīgs ir **augsts informētības līmenis** un **pārlicība par bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas nozīmīgumu cilvēku labklājībai.**

A decorative graphic in the top-left corner consisting of several thin, light-brown lines that intersect to form a series of overlapping, irregular polygons and triangles.

Paldies par sadarbību!

Ieva Leimane

ieva@edo.lv

www.edo.lv